

Razne vrste odsustvovanja s posla, povrati poreza i drugih javnih prihoda i aktualnosti oko novih propisa

Fuad Balta, dipl.ecc.

Razne vrste odsustvovanja s posla

(bolovanja, povrede na radu, profesionalna oboljenja, porođajno odsustvo, odsustvo nakon isteka porođajnog odsustva)

Bolovanja preko 42 dana, refundacija i porez

- Prema propisima o zdravstvenom osiguranju pravno ili fizičko lice je samo posredni isplatilac naknade za plaću, a kantonalni zavod za zdravstveno osiguranje – kao osnovni isplatilac naknade za plaću obavezan je da istu refundira u propisanom roku od 45 dana
- Zbog niza različitih kantonalnih propisa o načinu obračuna i refundiranja naknada za bolovanje preko 42 dana, u praksi je čest slučaj da poslodavci vrše isplatu naknade plaće svojim zaposlenicima koji su na bolovanju preko 42 dana i za istu uplaćuje porez na dohodak
- Poslodavac, naknadno, refundira dio isplaćene plaće od ZZO, a zaposlenici koji su bili na bolovanju na kraju godine, na osnovu potvrde društva, dokaza o uplati i podnošenjem GPD obrasca traže povrat više plaćenog poreza na dohodak
- Postavlja se pitanje pravilnosti ovakvog postupka prilikom isplate naknade plaće zaposlenicima koji su na bolovanju preko 42 dana
- Poslodavac prijavljuje Poreznoj upravi Federacije BiH isplatu navedenih prihoda od nesamostalne djelatnosti i uplatu poreza na dohodak na iste, čime, praktično, sam potvrđuje da je riječ o oporezivim prihodima od nesamostalne djelatnosti (u obrascima GIP-1022 i MIP-1023).

- Obrazac MIP-1023 popunjava se za sve slučajeve koji su opisani u Uputstvu za sačinjavanje i podnošenje mjesečnog izvještaja MIP-1023, tj. u opisu vrijednosti polja 2 obrasca – od 1-15, prema Pravilniku o izmjenama i dopunama Pravilnika o primjeni Zakona o porezu na dohodak.
- Šifre vrste isplate – 3 i 5 u obrascu MIP-1023 upravo su i predviđene za slučajeve porodiljskih bolovanja i bolovanja preko 42 dana kada poslodavac plaća doprinose na naknade koje refundira, odnosno plaća nadležni Zavod za zdravstveno osiguranje (ZZO) ili Centar za socijalni rad, a isplata tih naknada oslobođena je od plaćanja poreza na dohodak.
- Potrebno je napomenuti da je u nekim kantonima/županijama propisano da ZZO, odnosno Centar za socijalni rad direktno plaća doprinose ili dio doprinosa, zajedno sa isplatom naknade, a u tim slučajevima odnosni Zavod (Centar), umjesto poslodavca, treba da podnese obrazac MIP-1023.
- Naravno, ukoliko i poslodavac za istu osobu uplaćije razliku izmođu iznosa naknade koji se refindira i visine plaće (zaposlenice, naprimjer) i on je dužan za isti mjesec podnijeti MIP-1023, tako da se, iznimno, može desiti da za istu osobu za isti mjesec mijove podnose i Zavod (Centar) i poslodavac!

- Prema članu 6. stav 1. točka 1. Zakona o porezu na dohodak ("Službene novine Federacije BiH", br. 10/08, 9/10, 44/11, 7/13 i 65/13), porez na dohodak **ne plaća se**, između ostalog, i na prihode na osnovu naknada za vrijeme nezaposlenosti i spriječenosti za rad koji su isplaćeni na teret vanbudžetskog fonda
- U Obračunski list plaća (obrazac OLP-1021) i Godišnji izvještaj o ukupno isplaćenim plaćama i drugim ličnim primanjima (obrazac GIP-1022) unose se isključivo **oporezivi prihodi od nesamostalne djelatnosti**

- Zbog specifičnosti konkretnih slučajeva iz prakse, kada poslodavac isplaćuje dijelom neoporezivi dio naknade za bolovanja preko 42 dana (koji će se refundirati od ZZO), a dijelom oporezivi dio razlike plaće, u Uputstvu za sačinjavanje i podnošenje obrasca **MIP-1023** predviđeno je više različitih vrijednosti polja 2. dijela 2. Obrasca – Vrsta isplate, za različite pojedinačne slučajeve:

- 1** isplata samo plaće,
- 2** plaća, koristi i ostale isplate na koje se plaćaju porezi i dopinosi
- 5** naknada za bolovanje preko 42 dana koju isplaćuje poslodavac za svoje zaposlenike,
- 6** naknada za bolovanje preko 42 dana koju Zavodi zdravstvenog osiguranja isplaćuju neposredno korisnicima, a za koju se uplaćuju doprinosi,
- 10** istovremena kombinacija vrsta isplata 1 i 5 ili 2 i 5

- Zaposlenici koji su bili na bolovanju preko 42 dana mogu na kraju godine prilikom podnošenja godišnje prijave poreza na dohodak (GPD obrazac), eventualno, zahtijevati povrat poreza na dohodak, te dokazivati da je, zapravo, bila riječ o neoporezivim prihodima od nesamostalne djelatnosti
- Pravo na povrat u svakom pojedinačnom slučaju, na osnovi priložene dokumentacije, utvrđuje službenik nadležne porezne ispostave prema mjestu prebivališta zaposlenika

Da li se, od koga i na koji način bolovanja iskazuju u OLP, GIP-1022 i MIP-1023, PMIP-1024

Obrasci **OLP-1021** i **GIP-1022** su u potpunosti harmonizirani zbog:

- ISTOG POREZNOG PERIODA
- ISTE VRSTE PODATAKA KOJI SE UNOSE U OBA OBRASCA (**samo oporezivi prihodi!**)
- Zbir svih podataka iz OLP-a i GIP-a treba da bude isti
- Osnovna svrha oba obrasca je i iskazivanje svih podataka koji su neophodni za kontrolu obračunatog i uplaćenog **poreza na dohodak od nesamostalne djelatnosti**
- Obrazac GIP-1022 sadrži sve podatke o oporezivim prihodima koji su neophodni za SISTEMSKU KONTROLU POREZA NA DOHODAK PRILIKOM PROVJERE PODATAKA IZ GODIŠNJIH PRIJAVA POREZA NA DOHODAK

- U obrascce OLP i GIP se NE UNOSE PODACI O PLAĆENIM DOPRINOSIMA KOJI SU OBRAČUNATI NA PLAĆU KOJA NIJE ISPLAĆENA
- Kada dođe do isplate plaće tada se unose u obrazac svi traženi podaci iz obračuna računajući i podatke o obračunatom i plaćenom iznosu akontacije poreza na dohodak i podatke o ranije uplaćenim doprinosima iz osnovice
- U navedene obrasce se ne unose neoporezivi prihod, što znači ni iznosi refundirani od strane ZZO za bolovanja
- Ukoliko poslodavac isplaćuje puni iznos plaće zaposleniku, bez obzira što je na bolovanju, i plaća porez na kompletan iznos, iskazuje ga u obrascima OLP i GIP
- U obrazac MIP -1023 ne unosi se uplata samo doprinosa, već u obrazac PMIP-1024

1. primjer

- Ako poslodavac za zaposlenika na bolovanju preko 42 dana isplaćuje naknadu plaće i uplatu pripadajućih doprinosa u iznosu koji će biti refundiran od nadležnog zavoda zdravstvenog osiguranja (u daljem tekstu ZZO), dužan je za tog zaposlenika, zajedno sa svim ostalim zaposlenicima, predati jedan obrazac MIP-1023 Poreznoj upravi
- ZZO će poslodavcu refundirati troškove isplate naknade plaće i pripadajućih doprinosa i neće podnosići obrazac MIP-1023
- U polje 2. obrasca – Vrsta isplate, poslodavac će upisati vrijednost 5

2. primjer

- Ako poslodavac za zaposlenika na bolovanju preko 42 dana isplaćuje naknadu plaće i uplatu pripadajućih doprinosa u iznosu većem od iznosa koji će biti refundiran od nadležnog ZZO dužan je za tog zaposlenika, zajedno sa svim ostalim zaposlenicima, predati jedan obrazac MIP-1023 Poreznoj upravi
- ZZO će poslodavcu refundirati troškove isplate naknade plaće i pripadajućih doprinosa i neće podnosići obrazac MIP-1023
- U polje 2. obrasca – Vrsta isplate, poslodavac će upisati **vrijednost 10**

3. primjer

- Ukoliko nadležni ZZO isplaćuje naknadu plaće direktno osiguraniku na bolovanju preko 42 dana i uplatu pripadajućih doprinosa, dužan je za tog osiguranika podnijeti obrazac MIP-1023 Poreznoj upravi (na istom obrascu na kojem će evidentirati i svoje zaposlenike, pošto ne postoji mogućnost da se podnesu dva MIP-a od jednog isplatioca za isti porezni period)
- U polje 2. obrasca – Vrsta isplate, ZZO će upisati **vrijednost 6**

4. primjer

- Ako poslodavac isplaćuje neto plaću sa pripadajućim doprinosima i porezom na dohodak za zaposlenika na bolovanju preko 42 dana, paralelno sa naknadom koju nadležni ZZO isplaćuje direktno osiguraniku, poslodavac je dužan za tog zaposlenika podnijeti Poreznoj upravi jedan obrazac MIP-1023, zajedno sa svim ostalim zaposlenicima
- U polje 2. obrasca – Vrsta isplate, poslodavac će upisati vrijednost **1**, a ZZO vrijednost **6**
- Nadležni ZZO i poslodavac popunjavaju obrazac MIP-1023 - ZZO za naknade isplaćene direktno osiguraniku, a poslodavac za plaću/dio plaće koju on isplaćuje

5. primjer

- Ako poslodavac isplaćuje razliku neto plaće zaposleniku koji je bio na bolovanju preko 42 dana (tj. obračunatu razliku između naknade plaće koju nadležni ZZO isplaćuje direktno osiguraniku i naknade plaće za bolovanje), zajedno sa pripadajućim doprinosima i porezom na **dohodak**, popunjava obrazac MIP-1023 za taj dio razlike plaće, a ZZO za naknadu koju isplaćuje direktno zaposleniku
- U polje 2. obrasca – Vrsta isplate, poslodavac će upisati vrijednost **1**, a ZZO vrijednost **6**
- Nadležni ZZO i poslodavac popunjavaju obrazac MIP-1023 - ZZO za naknade isplaćene direktno osiguraniku, a poslodavac za plaću/dio plaće koju on isplaćuje

6. primjer

- Ukoliko nadležni ZZO isplaćuje samo naknadu za bolovanje preko 42 dana direktno osiguraniku bez uplate pripadajućih doprinosa, a poslodavac uplaćuje samo doprinose na naknadu isplaćenu od strane ZZO, poslodavac će podnijeti obrazac MIP-1023
- ZZO neće podnosi obrazac MIP-1023 za isplaćene naknade na koje nisu uplaćeni doprinosi
- U polje 2. obrasca – Vrsta isplate, poslodavac će upisati vrijednost **5**

Mogućnost povrata poreza na dohodak putem GPD-1051, ukoliko se isplate bolovanja od strane sopstvene firme u Poreznoj upravi vode kao prihodi od nesamostalne djelatnosti?

U slučajevima kada poslodavac obračunava i plaća porez na dohodak na iznos naknade za bolovanja preko 42 dana, koji se refundira od Zavoda zdravstvenog osiguranja, a na koji se, inače, shodno članu 6. stav 1. tačka 1. Zakona o porezu na dohodak, ne plaća porez na dohodak, potrebno je da u Obrascu GIP-1022 - na rednom broju 15. – Iznos uplaćenog poreza, iskazati iznos STVARNO uplaćenog poreza na dohodak

Zaposlenik, također, treba u godišnjoj prijavi poreza na dohodak da iskaže iznos stvarno uplaćenog poreza na dohodak, tj. iznos koji je iskazan na rednom broju 15. obrasca GIP-1022, kako bi ostvario pravo na povrat više uplaćenog poreza na dohodak

Da bi zaposlenik ostvario pravo na povrat poreza na dohodak, potrebno je da na rednom broju 8. obrasca GPD-1051 – Dohodak od nesamostalne djelatnosti iskaže iznos sa rednog broja 11 obrasca GIP-1022 umanjen za iznos naknade koja se refundira od ZZO, jer isti ne podliježe plaćanju poreza na dohodak, te da dostavi dokumentaciju kojom se dokazuje da je riječ o refundiranom iznosu od ZZO

Komentar: U skladu sa propisima bi bilo da poslodavac u obrascu GIP-1022 na rednom broju 11. iskaže iznos koji je umanjen za neoporezivi dio isplate, a da iskaže plaćeni porez; međutim, poslodavci popunjavaju obrazac kao da je riječ o oporezivim prihodima jer su i platili porez i radi tehničke tačnosti obrasca. „Preostaje“ varijanta umanjanja iznosa koji je refundiran od strane ZZO na obrascu GPD-1051, kako bi se iskazao realni iznos poreza za povrat

Trudnička bolovanja; primjeri različitih isplata po kantonima i izvještavanje poreznog organa

- Shodno Uputstvu za sačinjavanje i podnošenje mjesecnog izvještaja MIP-1023, koje je sastavni dio Pravilnika o primjeni Zakona o porezu na dohodak („Službene novine Federacije BiH“, broj: 67/08, 4/10, 86/10, 10/11, 53/11, 20/12, 27/13, 71/13 i 90/13), u dio 1, polje 1 - JIB/JMB poslodavca/isplatioca obrasca MIP-1023 unosi se osnovni jedinstveni identifikacijski broj poslodavca/isplatioca prihoda odnosno uplatioca doprinosa, dodijeljen od strane Porezne uprave
- U dio 2, polje 2. obrasca –unosi se vrijednost zavisno od vrste isplate od 1-15, za sve slučajeve koji su opisani u Uputstvu za sačinjavanje i podnošenje mjesecnog izvještaja MIP-1023 (opis vrijednosti polja 2 obrasca – od 1-15)

Vrsta isplate 2 obrasca MIP –trudnička bolovanja

1 – isplata samo plaće

3–naknada za trudnička bolovanja porodiljsko odsustvo koju isplaćuje poslodavac za svoje zaposlenike (U slučajevima kada se ova naknada obračunava i isplaćuje **u punom iznosu** na teret poslodavca / isplatioca unosi se vrsta isplate 1)

4–naknada za trudnička bolovanja koju Centri za socijalni rad isplaćuju neposredno korisnicima, a za koju se uplaćuju doprinosi

9 –istovremena kombinacija vrsta isplata 1 i 3 ili 2 i 3,

1. primjer

- Ako poslodavac za zaposlenicu na trudničkom bolovanju isplaćuje naknadu plaće i uplatu pripadajućih doprinosa u iznosu koji će biti refundiran od nadležnog centra za socijalni rad, dužan je za tu zaposlenicu, zajedno sa svim ostalim zaposlenicima, predati jedan obrazac MIP-1023 Poreznoj upravi
- Centar za socijalni rad će poslodavcu refundirati troškove isplate naknade plaće i pripadajućih doprinosa i neće podnosići obrazac MIP-1023
- U polje 2. obrasca – Vrsta isplate, poslodavac će upisati vrijednost 3.

2. primjer

- Ako poslodavac za zaposlenicu na trudničkom bolovanju isplaćuje naknadu plaće i uplatu pripadajućih doprinosa u iznosu VEĆEM od iznosa koji će biti refundiran od nadležnog centra za socijalni rad, dužan je za tu zaposlenicu, zajedno sa svim ostalim zaposlenicima, predati jedan obrazac MIP-1023 Poreznoj upravi
- Centar za socijalni rad će poslodavcu refundirati troškove isplate naknade plaće i pripadajućih doprinosa i neće podnosi obrazac MIP-1023
- U polje 2. obrasca – Vrsta isplate, poslodavac će upisati vrijednost **9**

3. primjer

- Ukoliko **centar za socijalni rad isplaćuje naknadu plaće direktno osiguranici** na trudničkom bolovanju i uplatu pripadajućih doprinosa, dužan je za tu osiguranicu podnijeti MIP-1023 Poreznoj upravi
- U polje 2. obrasca – Vrsta isplate, nadležni centar za socijalni rad će upisati vrijednost **4**

3.1. primjer – kombinacija uplate doprinosa

- USK Centar za socijalni rad isplaćuje naknadu zaposlenicama na trudničkom bolovanju i doprinos za zdravstveno osiguranje, a poslodavac doprinos za PIO i nezaposlenost
- U konkretnom slučaju, Centar za socijalni rad popunjava obrazac MIP-1023 na način da unosi svoj identifikacijski broj, a u dio 2 polje 2 šifru vrste isplate treba da unese vrijednost 4, koja je i predviđena za ovu vrstu isplate
- Kada je riječ o uplati samo doprinosa koje poslodavac uplaćuje (za PIO i nezaposlenosti), obrazac MIP-1023 ne podnosi u slučajevima kada se plaćaju samo doprinosi
- Za tu svrhu propisan je obrazac PMIP-1024
- Prilikom popunjavanja obrasca PMIP-1024, potrebno je da u dijelu 1 polja 4) označiti operaciju – Prijava uplate doprinosa, a u polju 5) vrijednost 5. – Ostali slučajevi

4. primjer

- Ako poslodavac isplaćuje neto plaću sa pripadajućim doprinosima i porezom na dohodak za zaposlenicu koja je na trudničkom bolovanju, PARALELNO sa naknadom koju nadležni centar za socijalni rad isplaćuje direktno osiguranici, zajedno sa uplatom pripadajućih doprinosa, poslodavac je dužan za tu zaposlenicu podnijeti Poreznoj upravi jedan obrazac MIP-1023, zajedno sa svim ostalim zaposlenicima, a centar za socijalni rad za naknadu i doprinose koje isplaćuje
- U polje 2. obrasca – Vrsta isplate, poslodavac će upisati vrijednost **1**, a centar za socijalni rad će upisati vrijednost **4**.
- Nadležni centar za socijalni rad i poslodavac popunjavaju obrazac MIP-1023 - centar za naknade isplaćene direktno osiguranici, a poslodavac za plaću/dio plaće koju on isplaćuje zaposlenici

5. primjer

- Ukoliko poslodavac isplaćuje razliku neto plaće zaposlenici koja je na trudničkom bolovanju (razliku između naknade plaće koju nadležni centar za socijalni rad isplaćuje direktno osiguranici i naknade plaće za bolovanje, prema svojim internim aktima), zajedno sa pripadajućim doprinosima i porezom na dohodak, popunjava obrazac MIP-1023 za taj dio razlike plaće, a nadležni centar za socijalni rad za naknadu koju isplaćuje direktno osiguranici, za koju se plaćaju doprinosi
- U polje 2. obrasca – Vrsta isplate, poslodavac će upisati vrijednost **1**, a centar za socijalni rad će upisati vrijednost **4**. Nadležni centar za socijalni rad i poslodavac popunjavaju obrazac MIP-1023 - centar za naknade isplaćene direktno osiguranici, a poslodavac za plaću/dio plaće koju on isplaćuje zaposlenici

6. primjer

- Ukoliko nadležni centar za socijalni rad isplaćuje samo naknadu za trudničko bolovanje direktno osiguranici bez uplate pripadajućih doprinosa, a poslodavac uplaćuje samo doprinose na naknadu isplaćenu od strane centra za socijalni rad, poslodavac će podnijeti obrazac MIP-1023
- Centar za socijalni rad neće podnosići obrazac MIP-1023 za isplaćene naknade na koje nisu uplaćeni doprinosi. U polje 2. obrasca – Vrsta isplate, poslodavac će upisati vrijednost **3**

Topli obrok za pola radnog vremena

PITANJE: Nakon isteka porođajnog odsustva žena - radnica radi polovinu radnog vremena. Da li ta radnica ostvaruje pravo na troškove ishrane u toku rada, s obzirom na to da radi 4 sata dnevno? Ako ostvaruje pravo na troškove ishrane u toku polovine radnog vremena, koliki su to troškovi?

ODGOVOR: Prema članu 36. stavu 7. Zakona o radu, radnik koji radi sa nepunim radnim vremenom prava iz radnog odnosa ostvaruje zavisno od dužine radnog vremena u skladu sa kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu

Shodno članu 63. Zakona o radu, nakon isteka porođajnog odsustva, žena sa djetetom najmanje do jedne godine života ima pravo da radi polovinu punog radnog vremena, a za blizance, treće i svako slijedeće dijete ima pravo da radi polovinu punog radnog vremena do navršene dvije godine života djeteta, ako propisom kantona nije predviđeno duže trajanje ovog prava

U skladu sa citiranim odredbama propisa o radu, naknada toplog obroka predstavlja naknadu čija visina bi trebalo da zavisi od dužine radnog vremena.

Dakle, kada zaposlenica – žena sa djetetom, u skladu sa pravom utvrđenim Zakonom o radu, radi polovinu radnog vremena, iznos naknade za topli obrok računa se u skladu s provedenim brojem sati na poslu, odnosno $\frac{1}{2}$ naknade za topli obrok

➤ Prekovremeni rad

- Ukupan broj radnih sati bitan je za ostvarivanje prava iz penzionog-invalidskog osiguranja. Naime, u praksi Zavoda za PIO samo prijavljeni broj radnih sati ima uticaja na ostvarivanje prava iz penzionog i invalidskog osiguranja. Upisivanje neprijavljenog broja prekovremenih radnih sati, a posebno većeg broja istih od zakonom propisanog broja sati u obrazac MIP-1023, nema uticaja na ostvarivanje prava iz PIO za konkretnе zaposlenike.
- Prema tome, porezni obveznici u MIP-1023 mogu unijeti maksimalno 4 prekovremena sata dnevno.

➤ **Ukupan broj radnih sati i broj sati na bolovanju**

- Iako su polja 6 i 7 obrasca MIP-1023 jasno opisana u Uputstvu za sačinjavanje i podnošenje mjesečnog izvještaja MIP-1023, kod poreznih obveznika se često javlja dilema na koji način popuniti ova polja u slučaju zaposlenika koji su na bolovanju.
- Navedena polja potrebno je popuniti na slijedeći način:
 - **u kolonu 6.** upisuje se UKUPAN BROJ RADNIH SATI za koje je zaposlenik bio u radnom odnosu (uključujući, između ostalog, broj sati na bolovanju do i preko 42 dana);
 - **u kolonu 7.** SAMO sati koje je zaposlenik proveo na bolovanju (do i preko 42 dana).

➤ **Unošenje ID broja organizacijskih jedinica centara za socijalni rad**

- U ovom slučaju Općina može dostavljati obrasce MIP-1023 pod identifikacionim brojem Službe za rad, socijalna pitanja, izbjegla i raseljena lica Općine, s obzirom da je riječ o specifičnom slučaju podnošenja obrasca MIP-1023 kod budžetskih korisnika - kada obračun plaće vrši odnosna organizaciona općinska jedinica organa uprave (uz podnošenje obaveznih obrazaca), a isplate plaće i uplate doprinosa i poreza na dohodak terete odgovarajući transakcijski račun općine

Smanjena radna sposobnost

Pitanje: Da li se licama koja imaju smanjenu radnu sposobnost , te koji su raspoređeni da rade druge poslove, mogu izmijeniti uvjeti u pogledu dodataka na platu?

Riječ je o zdravstvenoj radnici koja je poslije ocjene PIK prebačena u administraciju. Koeficijent radnog mesta je radnik zadržao tokom promjene,ali ne i uvjete rade koje je imao na radiologije (10%) , već je dobio uvjete koji prema Pravilniku pripadaju administraciji (4%). Kako se radniku tokom promjene poslova u konačnici mijenja i ukupna visina primanja, jer ostvaruje dodatak na poslove koje faktički obavlja, postavljamo pitanje **da li radniku pored koeficijenta ostaje i dodatak na platu koji je ostvarivao tokom rada na poslovima zdravstvenog radnika.**

Saglasno članu 72. Zakona o radu (“Službene novine Federacije BiH”, broj 26/16), koji se odnosi na povrede na radu, bolest ili profesionalnu bolest:

- Povreda na radu, bolest ili profesionalna bolest ne mogu štetno utjecati na ostvarivanje prava radnika iz radnog odnosa
- Radnik koji je bio privremeno spriječen za rad do šest mjeseci, a za kojeg nakon liječenja i oporavka nadležna zdravstvena ustanova ili ovlašteni ljekar utvrdi da je sposoban za rad, ima pravo da se vrati na poslove na kojima je radio prije nastupanja privremene spriječenosti za rad
- Ukoliko ne postoji mogućnost da se radnik koji je bio privremeno spriječen za rad duže od šest mjeseci vrati na poslove na kojima je radio ili na druge odgovarajuće poslove, poslodavac ga može rasporediti na druge poslove prema njegovoj stručnoj spremi i radnim sposobnostima

- Shodno članu 73. Zakona o radu, ako nadležna ustanova za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja ocijeni da kod radnika postoji promijenjena radna sposobnost (invalid II kategorije), poslodavac mu je dužan u pisanoj formi ponuditi novi ugovor o radu za obavljanje poslova za koje je radnik sposoban, ako takvi poslovi postoje, odnosno ako uz prekvalifikaciju i dokvalifikaciju postoji mogućnost rasporeda radnika na druge poslove
- Članom 74. Zakona propisani su uslovi pod kojima se može dati otkaz radniku sa promijenjenom radnom sposobnošću

- U slučaju smanjene zdravstvene sposobnosti, čak i u slučajevima povrede na radu ili profesionalne bolesti, poslodavac ima obavezu rasporeda radnika na drugo radno mjesto, u skladu sa sposobnostima radnika; **međutim, isti nema obavezu isplate iste (uvećane) place, radniku kod kojeg je utvrđena smanjena sposobnost,** koji je raspoređen na radno mjesto za koje nije predviđeno povećanje place, npr. po osnovu **posebnih uslova rada i dobivanja posebne naknade.**
- Ali, prema odredbi člana 55. pod c) Zakona o PIO/MIO, regulisano je pravo radnika-ce na naknadu plaće zbog manje plaće pod prijetnjom novčane kazne za poslodavca u visini od 2-10 hiljada KM, a za odgovorno lice od 500-2.000 KM?!
- No, u situaciji **privremenog rasporeda radnika do 60 dana na drugo radno mjesto**, koji je radio na poslovima sa otežanim uvjetima rada, uz dobivanje posebne naknade, plaća radnika obračunava se na potpuno isti način, u skladu sa odredbama člana 108. Zakona o radu

Naknade za umanjenu radnu sposobnost

- Na isplaćene naknade po osnovu umanjene radne sposobnosti ne plaća se porez na dohodak.
- Međutim, shodno Zakonom o doprinosima, naknada plaće zbog povrede na radu ili oboljenja od profesionalne bolesti ulazi u osnovicu doprinosa, te se na istu obračunavaju i plaćaju svi doprinosi iz i na plaću
- U slučajevima kada je riječ je naknadama za umanjenu radnu sposobnost po osnovu povreda na radu ili oboljenja od profesionalne bolesti, **poslodavac je dužan da obračunava sve doprine, bez obzira na oslobođanje od poreza na dohodak**
- S tim u vezi, u polje 2. obrasca MIP-1023, može se unijeti samo šifra 9, odnosno 10 – kombinacije isplata oporezivih i neoporezivih iznosa (kao što je istovremena isplata plaće i naknada po osnovi trudničkih, odnosno bolovanja preko 42 dana, koje su također neoporezive, a postoji obaveza uplate svih doprinosa)

Povreda na radu – mogućnost isplate neprekidnog bolovanja protekom 14 mjeseci

Pitanje:

- Imamo radnika koji je na bolovanju neprekidno već 17 mjeseci (bolovanje otvoreno zvog povrede na radu). Kod radnika je rađena i ocjena radne sposobnosti od PIO/MIO, međutim nije utvrđen stepen invaliditeta nego je PIO/MIO donio rješenje kojim se odbija njegov zahtjev za priznavanje prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja i u istom naveo da se intenzivira njegovo lijecenje pa da se nakon zavrsetka lijecenja ponovno uputi na ocjenu radne sposobnosti u roku od 6 mjeseci.
- Kako tumačiti član 60. a u vezi sa članom 58. Zakona o zdravstvenom osiguranju FBIH, u kome pise da poslodavac u ovom slučaju isplacuje placu do navrsenih 14 mjeseci.
- Da li to znači da mi sticemo pravo da radniku obustavimo isplatu place protekom 14 mjeseci i da prestanemo uplacivati doprinose i slično ili da imamo pravo da se refundiramo ili sta vec.....?

Odgovor: Odredbom člana 71. stava 1. Zakona o radu, koji se odnosi na zaštitu radni ka u slučaju privremene spriječenosti za rad zbog povrede na radu ili profesionalnog oboljenja, propisano je da radniku koji je pretrpio povredu na radu ili je obolio od profesionalne bolesti, poslodavac ne može otkazati ugovor o radu za vrijeme privremene spriječenosti za rad zbog liječenja ili oporavka, osim ako je počinio teži prijestup ili težu povredu radne obaveze iz ugovora o radu.

- Članom 171. stavom 1.tačkom 46. Zakona o radu, propisano je da će se novčanom kaznom od 1.000,00 KM do 3.000,00 KM, a u ponovljenom prekršaju novčanom kaznom od 5.000,00 KM do 10.000,00 KM, kazniti za prekršaj poslodavac - pravno lice, **ako otkaže ugovor o radu ili utvrdi prestanak ugovora o radu na određeno vrijeme radniku koji je pretrpio povredu na radu ili je obolio od profesionalne bolesti za vrijeme privremene spriječenosti za rad zbog liječenja ili oporavka**

- Saglasno članu 58. Zakona o zdravstvenom osiguranju ("Službene novine Federacije BiH", broj: 30/97, 7/02, 70/08 i 48/11), naknadu plaće **zbog povrede na radu ili oboljenja od profesionalne bolesti** obračunava i isplaćuje iz svojih sredstava **pravno, odnosno fizičko lice kod kojeg je zaposlen osiguranik, sve dok osiguranik nije radno sposoban, odnosno do pravosnažnosti odluke nadležnog tijela o utvrđivanju invalidnosti osiguranika**, osim u slučaju stečajnog postupka kada naknadu isplaćuje kantonalni zavod osiguranja.

Prema članu 60. Zakona o zdravstvenom osiguranju:

- Ako bolovanje traje neprekidno ili u prekidima ukupno 12 mjeseci za istu bolest u toku dvije kalendarske godine, izabrani doktor medicine primarne zdravstvene zaštite obavezan je uputiti osiguranika nadležnom tijelu penzijskog i invalidskog osiguranja koji donosi ocjenu radne sposobnosti i invalidnosti, najkasnije u roku od 60 dana od dana prijema prijedloga izabranog doktora medicine
- Osiguranik ima pravo na naknadu plaće na teret sredstava kantonalnog zavoda osiguranja odnosno na teret sredstava pravnog ili fizičkog lica u slučaju iz člana 58. ovog zakona, do navršenih 14 mjeseci neprekidnog trajanja privremene spriječenosti za rad

- Ako nadležno tijelo penzijskog i invalidskog osiguranja ne donese ocjenu radne sposobnosti i invalidnosti u roku od 60 dana, kantonalni zavod osiguranja će i dalje isplaćivati naknadu plaće osiguraniku, ali je nadležni organ penzijskog i invalidskog osiguranja obvezan vratiti isplaćenu naknadu kantonalnom zavodu osiguranja, najkasnije u roku od 30 dana od dana prijema zahtjeva za povrat
- U radu nadležnog tijela penzijskog i invalidskog osiguranja za ocjenu radne sposobnosti i invalidnosti učestvuje kao član i predstavnik kantonalnog zavoda osiguranja

U konkretnom slučaju je evidentno da je Zavod za PIO/MIO, rješenjem utvrdio da je potrebno intenzivnije liječenje zaposlenika, a nakon završetka liječenja da se ponovo uputi na ocjenu radne sposobnosti u roku od šest mjeseci, što znači da:

- Prema članu 71. Zakona o radu, poslodavac ne može dati otkaz odnosnom zaposleniku, koji je pretrpio povredu na radu, s obzirom da se isti još uvijek nalazi na liječenju i oporavku
- Shodno članu 58. Zakona o zdravstvenom osiguranju, poslodavac obračunava i isplaćuje iz svojih sredstava naknadu plaće zbog povrede na radu ili oboljenja od profesionalne bolesti, sve dok osiguranik nije radno sposoban, odnosno do pravosnažnosti odluke nadležnog tijela o utvrđivanju invalidnosti osiguranika

- Dakle, potrebno je čekati ponovnu odluku Zavoda za PIO, tj. ocjenu radne sposobnosti nakon šest mjeseci liječenja.
- Nakon donošenja nove odluke Zavoda za PIO/MIO, primjenjivale bi se, zavisno od vrste odluke odredbe Zakona o radu 72-74, koje se odnose na pravo radnika da se vrati na rad nakon prestanka privremene spriječenosti za rad, pravo radnika sa promijenjenom radnom sposobnosti ili, eventualno, otkaz ugovora o radu radniku sa promijenjenom radnom sposobnosti, uz poštovanje uslova propisanih Zakonom o radu

Troškovi ishrane na rad sedmičnog odmora

- **Pitanje:** U preduzeću imamo radnika koji rade u smjenama (grijanje, čuvare) i imaju veći broj radnih dana od fonda sati za mjesec na bazi 40-to časovne radne sedmice, kao:rad 12/24 h ili rad 6 dana u sedmici po 7 h (rad na pijaci od ponedjeljka do subote). Pitanje je, da li je neoporeziv sav topli obrok koji je isplaćen za 25 odnosno 26 dana na bazi 8,39 KM?
- **Odgovor:** Neoporezivi iznos toplog obroka limitiran je iznosom koji predstavlja ekvivalent iznosu od 1% prosječne neto plaće u Federaciji Bosne i Hercegovine prema posljednje objavljenom statističkom podatku.
- U slučaju većeg broja radnih sati, poslodavac **treba da obračuna i plati prekovremeni rad za koji nije predviđena i veća isplata toplog obroka od naprijed navedenog limitiranog iznosa.**

- **PITANJE:** Radnik koji po nalogu svog poslodavca radi na dan svog sedmičnog odmora (subota), radi vanrednog povećanja obima poslova, da li za taj dan ima pravo na troškove ishrane u toku rada?
- **Odgovor:** Prema članu 46. Zakona o radu (“Službene novine Federacije BiH”, broj. 26/16), radnik ima pravo na sedmični odmor u trajanju od najmanje 24 sata neprekidno, a ako je neophodno da radi na dan svog sedmičnog odmora, osigurava mu se jedan dan u periodu određenom prema dogovoru poslodavca i radnika koji ne može biti duži od dvije sedmice

Poslodavac je dužan obezbijediti zaposleniku ishranu u toku radnog vremena.

Ukoliko poslodavac ne osigura ishranu, radniku se isplaćuje naknada za ishranu u iznosu 0,5-1% od prosječne neto plaće u Federaciji BiH, prema posljednjem objavljenom podatku Federalnog zavoda za statistiku

U konkretnom slučaju je, vjerovatno, internim pravilnikom o radu utvrđeno pravo na sedmični odmor od dva dana (subota i nedjelja), te radnik, ukoliko radi na dan sedmičnog odmora (subota) ima pravo na:

- jedan dan odmora u periodu koji ne može biti duži od dvije sedmice od dana sedmičnog odmora na koji je radio
- povećanu plaću za rad na dan sedmičnog odmora najmanje 15% i
- naknadu za ishranu za rad u dan sedmičnog odmora, s tim da mu se isti neće isplatiti na dan nadoknade odmora (iz prve alineje)

Naknada za odmor

Pitanje:

- Zaključili smo radni odnos uposleniku sa 05.01.2016. godine. Po Zakonu o radu čl. 52 stav 4, poslodavac je dužan radniku koji nije iskoristio godišnji odmor isplatiti naknadu u iznosu koji bi primio da je koristio godišnji odmor.
- Kako isplatiti naknadu za korištenje godišnjeg odmora u ovom slučaju, kako obračunati, koje poreze treba platiti ako uzmemo u obzir da se i MIP treba slagati sa danom prestanka radnog odnosa?

Odgovor:

- Saglasno članu 51. Zakona o radu, radnik se ne može odreći prava na godišnji odmor, niti mu se može uskratiti pravo na godišnji odmor, a, također, ne može mu se izvršiti isplata naknade umjesto korištenja godišnjeg odmora, osim u slučaju iz člana 52. stav 4. ovog zakona

Shodno članu 52. stavovi 3. i 4. Zakona o radu:

- Radnik za vrijeme korištenja godišnjeg odmora ima pravo na naknadu plaće, u visini plaće koju bi ostvario da je radio;
- U slučaju prestanka ugovora o radu, poslodavac je dužan radniku koji nije iskoristio cijeli ili dio godišnjeg odmora isplatiti naknadu umjesto korištenja godišnjeg odmora u iznosu koji bi primio da je koristio cijeli, odnosno preostali dio godišnjeg odmora, ako godišnji odmor ili njegov dio nije iskoristio krivicom poslodavca.

- Prilikom isplate naknade place bivšem zaposleniku, u skladu sa članom 52. stav 4. Zakona o radu, potrebno je da obračunate i uplatite pripadajuće iznose poreza na dohodak i doprinosa, te da podnesete obrazac PMIP-1024, radi izmjene, odnosno dopune podataka iskazanih u obrascu MIP-1023 za januar 2016. godine, pri čemu, pored polja 8) obrasca, treba popuniti polje 9) obrasca PMIP-1024 za iznos bruto naknade place (drugi prihodi od nesamostalne djelatnosti).

POVRAT POREZA I DRUGIH JAVNIH PRIHODA

Zakonska regulativa

- Uprava za indirektno oporezivanje BiH neposredno vrši povrat poreza sa jedinstvenog računa
- Porezna uprava Federacije nema tu mogućnost, budući da sredstvima na depozitnim i/ili transakcijskim računima raspolažu vlade kantona i/ili Federacije BiH
- Procedure povrata poreznih obaveza propisane Zakonom o Poreznoj upravi Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH”, broj: 33/02, 28/04, 57/09, 40/10, 27/12, 7/13, 71/14 i 91/15)
- Kada je riječ o povratu ostalih javnih prihoda, ostvarenje tog prava propisano je **Pravilnikom o procedurama za povrat pogrešno/više uplaćenih javnih prihoda sa jedinstvenog računa trezora Federacije BiH i postupku umanjenja obaveza** ("Službene novine Federacije BiH", broj: 20/18), te, analogno, odgovarajućim kantonalnim pravilnicima o tome sa budžeta odnosnog(ih) kantona, zavisno od činjenice u korist kojeg budžeta su javni prihodi bili više ili pogrešno uplaćeni
- Procedure povrata utvrđene su i **propisma o porezu na dodanu vrijednost, porezu na dobit, porezu na dohodak, doprinosima, porezu na promet nepokretnosti i prava, porezima na imovinu građana, te raznim taksama i naknadama**
- Pored navedenih propisa koji se direktno odnose na procedure povrata, potrebno je navesti i **Pravilnik o načinu uplate javnih prihoda budžeta i vanbudžetskih fondova na teritoriji Federacije BiH** ("Službene novine Federacije BiH", broj: 33/16, 89/16, 9/17, 33/17, 67/17, 09/18 i 27/18), kao i propise o pripadnosti javnih prihoda i načinu uplate javnih prihoda. koji imaju indirektni uticaj na složenost procedura povrat

Povrat više ili pogrešno uplaćenog PDV (propisane procedure, praktična primjena)

- Zahtjev za povrat pogrešno ili više uplaćenih sredstava PDV-a se, prema Pravilniku o uplaćivanju indirektnih poreza i ostalih prihoda i taksi koje naplaćuje Uprava za indirektno oporezivanje ("Službeni glasnik BiH", 99/07, 31/08 i 51/09), te odgovarajućoj instrukciji ovog organa, podnosi njenom nadležnom regionalnom centru Odsjeku za poreze – Grupa za reviziju i kontrolu prema sjedištu PDV obveznika
Zahtjev za povrat poreza za dodatu vrijednost može podnijeti:
 - Porezni obveznik koji je greškom uplatio sredstva ili
 - Banka (u slučajevima gdje je banka pogrešno obradila nalog s pogrešnim PDV brojem), uz dostavljenu pismenu saglasnost poreznog obveznika

- Uz kratko obrazloženje, zahtjev za povrat pogrešno ili više uplaćenih sredstava treba da sadrži osnovne podatke o poreznom obvezniku, kao što su: tačan naziv, adresa, identifikacioni broj i kontakt telefon.
- U prilogu zahtjeva neophodno je dostaviti kopije naloga pogrešne i ispravne uplate uz izvode banke, kao i odgovarajuće uplatnice o administrativnim taksama na propisane račune (što se može naći na internetskoj stranici UIO BiH), kako bi zahtjev bio uzet u razmatranje u svrhu rješavanja istog

Mogućnosti preknjiženja, prebijanja, korištenja uplaćenih akontacija i povrata poreza, doprinosa i drugih javnih prihoda prema određenim pravilnicima i Zakonu o Poreznoj upravi FBiH

- Zainteresirana stranka dužna je da uz zahtjev za povrat priloži dokaz o izvršenoj uplati (kopiju naloga za upлатu, dnevni izvod sa žiro-računa i druge dokaze propisane zakonom i podzakonskim propisima) kojima se regulira više ili pogrešno uplaćeni prihod
- Nadležna ispostava Porezne uprave Federacije BiH donosi **rješenje o utvrđivanju pogrešno i više uplaćenih prihoda**
- Nakon donešenog rješenja, ispostava Porezne uprave to rješenje dostavlja nadležnom ministarstvu (Federalno ili kantonalno ministarstvo finansija) radi izvršenja povrata sa jedinstvenog računa trezora.
- Odnosno ministarstvo po dobijanju rješenja, uvidom u dokumentaciju i evidenciju sa kojom raspolaže trezor, provjerava da li su podaci o više ili pogrešno uplaćenim prihodima utvrđeni u rješenju Porezne uprave o pravu na povrat odnosnog lica evidentirani na jedinstvenom računu trezora.
- Po izvršenoj provjeri, nadležno ministarstvo finansija donosi operativno **rješenje o odobravanju pogrešno ili više uplaćenih prihoda sa jedinstvenog računa trezora**, u skladu sa Zakonom o izvršenju budžeta za tekuću godinu.
- Na temelju navedenog rješenja, nadležno ministarstvo finansija **izdaje nalog za povrat sredstava sa jedinstvenog računa trezora** i ista usmjerava prema odgovarajućem računu pravnog/fizičkog lica

Preknjižavanje

- U slučaju da su odgovarajući prihodi uplaćeni na **pravilan depozitni račun** za prikupljanje javnih prihoda budžeta, ali na pogrešnu vrstu prihoda ili sa pogrešnom statističkom oznakom općine ili budžetske organizacije, **mogu se preknjižiti po zahtjevu uplatioca**
- Zahtjev za preknjižavanje poreza i drugih javnih prihoda o kojima evidencije vodi Porezna uprava Federacije BiH podnosi se ispostavi Porezne uprave Federacije BiH prema sjedištu pravnog lica, odnosno prebivalištu fizičke osobe
- Preknjižavanje vrši organ koji vodi analitičku evidenciju prihoda koji je pogrešno uplaćeno

- Ako je uplata javnih prihoda izvršena na pogrešan depozitni račun, smatra se da obaveza po osnovu javnog prihoda nije ni izmirena
- Uplatilac može tek nakon izvršene pravilne uplate prihoda zahtijevati povrat prihoda koji je uplatio na pogrešan depozitni račun
- Najveći problemi u međusobnom službenom komuniciranju između poreznih obveznika ili njihovih „opunomoćnika“/pravnika, računovođa, knjigovođa i poreznog organa, odnosno poreznih službenika/poreznika kao predstavnika tog organa, u pravilu su nastajali kada porezni obveznici od preplaćene obaveze s određene „stavke“ koja pripada budžetu jednog, zahtijevaju tzv. preknjiženje obaveze koja se odnosi na sasvim drugi kanton/županiju
- Nije moguće preknjižiti pogrešno ili više uplaćen prihod koji pripada jednom u korist budžeta druge opštine

Povrat poreza na dobit – mogućnost povrata poreza zbog nekorištenja olakšica ili subjektivnih propusta poreznog obveznika iz prethodnih godina?

- U skladu sa članom 53. stav 3. Zakona o porezu na dobit ("Službene novine Federacije BiH", broj 15/16), ako je porez koji je utvrđen i iskazan u prijavi poreza na dobit manji od iznosa ranije uplaćenih mjesecnih akontacija poreza na dobit ili pretplata poreza na dobit iz ranijih perioda, više plaćeni porez će se, u skladu sa zahtjevom obveznika, vratiti u roku 20 radnih dana od dana podnošenja zahtjeva za povrat ili uračunati u akontacije poreza na dobit za naredni period, ukoliko obveznik nema neizmirenih obaveza po osnovu drugih poreza
- Dakle, Zakonom o porezu na dobit propisan je rok od 20 dana, nakon dana podnošenja porezne prijave, u kojem je obveznik dužan da traži povrat više plaćenog poreza, ukoliko se preplaćeni iznos ne uračunava u buduće porezne obaveze
- Također, prema članu 54. stavu 2. istog zakona, porezni obveznik ima pravo na zateznu kamatu na javne prihode u slučaju zakašnjelog povrata po osnovu više plaćenog ili pogrešno uplaćenog poreza

- Porezni obveznik može sam podnijeti izmijenjenu poreznu prijavu u roku od 180 dana od dana podnošenja prve porezne prijave, u slučaju ispravljanja greške ili dopune podataka na prijavi koja je prethodno podnesena
- Ako je porezni obveznik, **nakon isteka tog roka**, uočio potrebu izmjene porezne prijave, o istom obavještava nadležnu organizacionu jedinicu Porezne uprave
- **Izmijenjenju poreznu prijavu porezni obveznik podnosi na istim propisanim obrascima na kojima je podnesena porezna prijava koja je predmet izmjene, sa naznakom da se radi o izmijenjenoj poreznoj prijavi**
- Izmijenjena porezna prijava sadrži informacije o razlogu izmjene ranije podnesene porezne prijave
- Citirane odredbe Zakona o porezu na dobit omogućavaju poreznim obveznicima da, u slučaju više plaćenog poreza na dobit zbog subjektivnog propusta i nakon isteka roka od 180 dana mogu zahtijevati povrat poreza na dobit
- *Primjer propusta u korištenju olakšice za zapošljavanje za 2016. godinu koja nije bila iskazana u poreznom bilansu, ali je naknadno uočena greška i po tom osnovu bi odnosna firma sve do roka predaje porezne prijave za 2018. godinu imala mogućnost da se obrati Poreznoj upravi za povrat poreza na dobit...*

Uplate poreza na dobit u budžet Federacije BiH

- Prema Zakonu o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH, broj 22/06, 22/09, 43/08, 22/09, 35/14“) Federaciji BiH pripada 100% od poreza na dobit preduzeća, banaka i drugih finansijskih organizacija, društava za osiguranje i reosiguranje imovine i lica, pravnih lica iz oblasti elektroprivrede, pošte i telekomunikacija i pravnih lica iz oblasti igara na sreću i zabavnih igara kojima je to jedina djelatnost
- Prema Pravilniku o načinu uplate javnih prihoda budžeta i vanbudžetskih fondova na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 33/16, 89/16, 9/17, 33/17, 67/17, 09/18 i 27/18) porez na dobit banaka i drugih finansijskih organizacija, društava za osiguranje i reosiguranje imovine i lica, pravnih lica iz oblasti elektroprivrede, pravnih lica iz oblasti pošte i telekomunikacija, pravnih lica iz oblasti igara na sreću i ostalih preduzeća uplaćuju se u cijelosti u budžet Federacije BiH
- Ostali obveznici poreza na dobit uplaćuju porez u budžete kantona

Niz problema u vezi sa primjenom navedenih odredbi zbog:

- postojanje specifičnih vrsta djelatnosti koje se ne mogu direktno svrstati u pravna lica iz nabrojanih djelatnosti, ali su u vezi sa tim djelatnostima, odnosno, pripadaju konkretnoj oblasti,
- neodređenost izraza iz citiranog Pravilnika... (**„druge finansijske organizacije“** i „ostala preduzeća“),
- Porezni obveznici su različito definirali da li treba da uplaćuju u federalni ili kantonalni budžet,
- različitih tumačenja navedenog od nadležnih organa uprave, odnosno pojedinih zaposlenika (FMF, Porezna uprava)

- *Primjeri:*

Posredovanje u osiguranju, koje pripada:

- Području djelatnosti K – FINANSIJSKE DJELATNOSTI I DJELATNOSTI OSIGURANJA,
- Podpodručju djelatnosti 66 – Pomoćne djelatnosti kod finansijskih usluga i djelatnosti osiguranja,
- Šifra djelatnosti *66.22 Djelatnosti agenata i posrednika u osiguranju*
- *Porezna uprava je izdavala mišljenja da je riječ o obveznicima uplate u federalni budžet – ostale finansijske djelatnosti (šifra prihoda 711919)*
- *FMF, nakon niza godina donijelo je stav da je riječ o obveznicima uplate u kantonalni budžet, tj. da nije riječ o društvima koja se bave osiguranjem, već posredovanjem u osiguranju, što je usluga, a ne osiguranje.*
- *Dakle, prema stavu FMF-a, kao kriterij za razvrstavanje kod finansijskih djelatnosti nije uzeto ni područje ni podpodručje djelatnosti, već konkretna šifra djelatnosti*

- Praktično, Zakon o klasifikaciji djelatnosti („Službeni glasnik BiH”, broj: 76/06, 100/08 i 32/10) i standardna klasifikacija djelatnosti, prema šiframa djelatnosti (područja ili, eventualno, podpodručja djelatnosti ili konkretna šifra djelatnosti) bi trebalo da budu osnov za određivanje obveznika uplate u obavezi da uplaćuju porez u federalni budžet
- U cilju konačnog rješavanja navedenih problema, bilo bi najefikasnije da Federalno ministarstvo finansija izmjeni Pravilnik o uplatnim računima, na način da precizira šifre djelatnosti svih obveznika koji su u obavezi da uplaćuju porez na dobit u federalni budžet

Povrat poreza na dohodak iz ranijih poreznih perioda (poravnanja, sudske presude) i operacionalizacija kod ostvarivanja pojedinačnih prava uz nekolicinu konkretnih primjera iz prakse i davanja uputa za načine realizacije za više i/ili pogrešno uplaćene iznose poreza na dohodak i ostvarivanja zakonskog prava na povrat;

- Podnositelj godišnje prijave poreza na dohodak prijave treba da označi na tački 33. obrasca GPD-1051 polje b. – *Prijavljujem se za povrat ovog poreza* - i da upiše broj tekućeg računa na koji će mu kantonalno ministarstvo finansija izvršiti prijenos naznačenog iznosa za povrat
- Nadležna ispostava Porezne uprave donosi rješenje o utvrđivanju na povrat više uplaćenog poreza na dohodak na osnovu postojeće dokumentacije, evidencije i iz svih podataka sa kojima raspolaže i u najkraćem roku to rješenje dostavlja na nadležno postupanje kantonalnom ministarstvu finansija
- Odnosno ministarstvo finansija donosi odgovarajuće rješenje o odobravanju povrata i izdaje operativni nalog za povrat konkretnog iznosa poreza na dohodak sa kantonalnog budžeta na navedeni tekući račun poreznog obveznika – građanina
- Prilikom operacionalizacije povrata poreza na dohodak, u pojedinim kantonima (npr. u Sarajevu), porezni obveznik dobija rješenje na kućnu adresu o povratu određenog iznosa sredstava s kojim se pojavljuje na šalteru banke (u konkretnom slučaju, Union banke) i gotovinski podiže pripadajuća novčana sredstva

- Već nekoliko godina pojedine porezne ispostave unutar istog kantonalnog ureda (npr. u KPU Sarajevo), različito postupaju, **bez obzira na vrlo jasne odredbe navedenih propisa o oporezivanju dohotka**, te protivzakonito odbijaju da izvrše povrat poreza na dohodak penzionerima u visini osnovnog ličnog dohotka za mjesecce u kojima se obavljali povremenu samostalnu djelatnost po osnovu ugovora o djelu, iako su oni blagovremeno predali obrazac GPD-1051 u kojem su naveli iznos više uplaćenog poreza na dohodak i posjedovali poreznu karticu!?
- Propisima o porezu na dohodak su decidirano navedeni svi prihodi koji su **konačna porezna obaveza i bez prava na lični odbitak**
- U drugu kategoriju „spadaju“ prihodi koji nisu konačna porezna obaveza i za koje se ne može priznati lični odbitak u toku godine, uz plaćanje akontacije poreza; navedeno pravo se može ostvariti uz godišnju prijavu
- Navedeni osnovni pojmovi propisa o porezu na dohodak, očito, nisu još uvijek jasni nekim zaposlenicima Porezne uprave; čak uprkos stavu FMF-a koji je precizno razradio sve slučajeve primjene ličnog odbitka, između ostalog, i za drugu samostalnu djelatnost, a prema kojem bi Porezna uprava trebala da postupa

Upućivanje na potrebno ispunjenje propisanih procedura pri podnošenju zahtjeva za povrat i nastupanju zastare za povrat poreza po navedenim osnovama

- Zahtjev za odbijanje od buduće porezne obaveze ili povrat preplaćene porezne obaveze, porezni obveznik mora podnijeti **u roku od tri godine od dana uplate porezne obaveze**
- U odnosu na citirane odredbe Zakona o Poreznoj upravi Federacije BiH, potrebno je istaći da je Porezna uprava Federacije BiH dužna da se pridržava predviđenog redoslijeda u slučaju preplate, tj. prvenstveno da provjeri da li su izmirene postojeće porezne obaveze, pa u slučaju da je preplata veća od postojećih obaveza da sugerira poreznom obvezniku da podnose zahtjev za odbijanje preplaćenog poreza od buduće porezne obaveze ili da zahtijeva povrat poreza.
- Nakon provedene opisane procedure, nadležne organizacione jedinice Porezne uprave, na osnovu potrebne dokumentacije i evidencija sa svim potrebnim podacima, u praksi promptno donose rješenje o utvrdjivanju više uplaćenog poreza, kako bi bio ispoštovan rok propisan u Zakonu o Poreznoj upravi Federacije BiH

**AKTUELNOSTI OKO DONOŠENJA,
ZNAČAJA I KRATKOG SADRŽAJA
“NOVIH” PROPISA**

Novi Pravilnik o načinima povrata po osnovu više uplaćenih poreza,naknada, taksi i drugih prihoda uplaćenih na račun federalnog budžeta

- "Službene novine Federacije BiH", broj: 20/18
- Član 15. Pravilnika - **Povrat pogrešno/više uplaćenih prihoda, koji je nastao zbog pogrešnog unosa podataka ovlaštene organizacije, prilikom obrade naloga za uplatu, vrši se po proceduri koja je utvrđena u ovom Pravilniku**
- Komentar: Navedenom odredbom je i dalje neriješeno pitanje načina rješavanja zahtjeva za povrat zbog grešaka zaposlenika banaka, pošte
- Praktično, banka/pošta izvrši pravilnu uplatu i traži povrat u svoje ime, što je i realno jer nije u redu da se klijent OOPP (banke/pošta) „maltretira“ zbog grešaka zaposlenika OOPP;
- Banke, pošta podnose zahtjeve za povrat prema svom sjedištu ili prema sjedištu poreznog obveznika
- Stalno rješavanje „sukoba nadležnosti“ po ovom pitanju između više poreznih ispostava, a u nekim slučajevima između KPU
- Različita mišljenja po tom pitanju jer rješavanje zahtjeva za povrat zahtijeva angažman zaposlenika prema sjedištu općine gdje se nalazi porezni obveznik, pošto se uplata (pogrešna i ispravna) evidentira u evidencijama poreznog obveznika

Izmjene/dopune Pravilnika o registraciji, poreznoj identifikaciji i evidencijama rezidentnih i nerezidentnih pravnih i fizičkih lica

- Federalno ministarstvo finansija je u „Službenim novinama FBiH“, broj 69/17 od 13.9.2017. godine, objavilo Pravilnik o dodjeljivanju identifikacionih brojeva, registraciji i identifikaciji i evidencijama poreznih obveznika na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine, čija primjena je započela od 01.10.2017. godine.
- Međutim, mnogi detalji i početne nejasnoće prouzrokovale su velike probleme u praktičnoj primjeni prilikom registracije, porezne identifikacije i evidencija koje provodi Porezna uprava Federacije BiH putem kantonalnih poreznih ureda
- Federalno ministarstvo finansija nakon mnogih apela da se dosadašnji pravilnik izmijeni/dopuni sa nekolicinom opravdanih zahtjeva stranaka i poreznika određene sugestije uvažilo i u „Službenim novinama Federacije BiH“ broj 17/18 objavilo Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o dodjeljivanju identifikacionih brojeva, registraciji i identifikaciji i evidencijama poreznih obveznika na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine, koji se primjenjuje od marta 2018. godine

Izmjene Pravilnika

- Data je definicija „podružnice“, čime je izvršeno usklađivanje sa propisima o registraciji,
- Omogućena je registracija „međunarodne misije“
- Pojednostavljena je registracije na način da je umjesto „ovjerene kopije“ dokumenta potrebno dostaviti samo „kopiju“, ali uz original na uvid
- Prije promjene sjedišta društva u Republiku Srpsku ili Brčko Distrikt potrebno je izmiriti sve porezne obaveze u Federaciji BiH
- Precizirana je porezna identifikacija nerezidentnih pravnih lica – vlasnika nepokretne imovine
- Preciziran je upis nerezidentnih fizičkih lica
- „Pomjeren“ je rok za obavezu koja se odnosi na banke, da do 31.03.2018. godine dostave Poreznoj upravi aktivne račune lica koja imaju otvorene nerezidentne račune.

